

СТ А Н О В И Щ Е

*От: проф. д-р Виолета Людмилова Мутафчиева
Университет за национално и световно стопанство
Катедра “Икономика на транспорта и енергетиката”
Научна специалност „Икономика и управление (икономика на
транспорта)”*

***Относно:** дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен „доктор ” в област на висшето образование 3.Социални,
стопански и правни науки, професионално направление 3.8.Икономика,
научна специалност „Икономика и управление (транспорт)”*

Автор на дисертационния труд: *Дина Стефанова Цоневска*

Тема на дисертационния труд: *“Икономическа ефективност от
внедряване на система за управление и мониторинг на пътищата в
България”*

Основание за представяне на становището: участие в състава на
научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №
1336/18.05.2022 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Докторант Дина Цоневска се е обучавала по докторска програма
към катедра “Икономика на транспорта и енергетиката”, факултет
“Икономика на инфраструктурата”, УНСС, по научна
специалност „Икономика и управление (транспорт)“. Обучението е
съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1025/19.04. 2019 г., в редовна
форма ,през периода 02.04.2019-02.04.2022 г. Отчислена е с право на
защита със Заповед на Ректора № 3043/10.11.2022 г. Ползва и удължаване
на на докторантурата съгласно Заповед на Зам.-Ректора по НИД №
753/24.03.2022 г. със срок от една година, считано от 02.04.2022 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем от 203 страници и включва увод, изложение, състоящо се от три глави и заключение. Той е добре структуриран, като е спазена необходимата логическа връзка между отделните части на изложението. Направен е списък на литературните източници, които са 94 на брой. От тях са на 34 на кирилица и 19 на английски език. Използвани са 23 норматвни акта и 18 стратегически документа.

Темата на дисертационния труд е особено актуална поради факта, че е необходимо да бъдат обосновани основните начини и средства за повишаване ефективността от системата за управление и мониторинг на пътищата в България. Това има особено важно значение относно постигането на максимална публична полза от въвеждането на система за приоритизиране на инфраструктурни проекти в разглежданата област.

В увода е определена изследователската теза, която следва да бъде доказана от докторант Цоневска. Посочени са и четири изследователски хипотези. Формулирани са целта, задачите, обекта и предмета на изследването. Определени са конкретните методи на проучване, както и основните потенциални потребители на резултатите.

В първа глава от изложението са определени същността и основните понятия относно ефективността от внедряване на система за управление на пътища в България. В тази връзка е направена дефиниция на понятията инфраструктура, транспортна инфраструктура и интелигентни транспортни системи. Направена е характеристика на системите за пътна безопасност, както и на добрите практики за тяхното управление. Определена е същността на икономическата ефективност, като са приложени методи и подходи за приоритизиране на инфраструктурни обекти за рехабилитация и поддръжка при изграждането на система за управление на пътищата в България.

Специално значение в тази глава има прилагането на методология за оценка и разпределение на инфраструктурните разходи, както и на подходи за икономическа оценка на алтернативни стратегии за проектиране на пътищата като част от системата за тяхното управление. Определени са методи и подходи за оценка на икономическата ефективност, свързани с развитието на транспортната инфраструктура.

Във втора глава е направен подробен анализ на състоянието на пътно-шосейната инфраструктура в България. Във връзка с това е разгледана институционалната рамка за развитие на пътната инфраструктура и е направена подробна характеристика на състоянието на републиканската пътна мрежа. Идентифицирани са базата данни за внедряване на система за управление на републиканските пътища. Проведен е обстоен анализ на показателите и критериите за приоритизиране на обекти за ремонт чрез система за управление на пътищата

В трета глава е дефиниран подход за приоритизиране на пътища за ремонт и рехабилитация и използване на системата за управление на пътищата. Важно значение в тази глава има разработването и апробирането на конкретен модел за повишаването на икономическата ефективност от внедряването на система за управление на пътищата в България.

В заключението е направено обобщение на изследването в дисертационния труд, като са направени конкретни изводи.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В своето научно изследване докторант Дина Цоневска набляга на важни и актуални проблеми, свързани с повишаване на икономическата ефективност от внедряване на система за управление и мониторинг на пътищата в България.

Основните научни и научно-приложни резултати в дисертационния труд могат да бъдат обобщени по следния начин:

- *Важно значение като научен резултат има цялостното изследване в дисертационния труд, което може да намери приложение в областта дейността при управлението на пътищата, осъществявана от съответните институционални организации.*
- *Направеното проучване би било полезно във връзка с дейността на Агенция “Пътна инфраструктура“ от гледна точка на управлението и мониторинга на пътищата в България*

4. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси

Научно-теоретични приноси:

- *Направено е обстойно проучване на научната литература в изследваната област.*

- *Проведен е анализ на практиката за внедряване на система за управление и мониторинг на пътищата в България.*

Теоретико-приложни приноси:

- *Определени са конкретни показатели за изследване на управлението и мониторинга на пътищата от републиканската пътна мрежа.*
- *Разработен е модел за количествена оценка на критерии и показатели за приоритизация на обекти от републиканската пътна инфраструктура за ремонт и е представена апробация на приложния модел.*

Практико – приложни приноси:

- *Направена е авторова дефиниция на подход за оценка на ефективността от прилагането на модела за приоритизация на пътни обекти и отсечки от републиканската пътна мрежа, които следва да бъдат подложени на ремонт и рехабилитация.*
- *На основата на получените резултати е обоснована необходимостта от внедряване на система за управление и мониторинг на пътищата в Република България, базирана на модел за количествена оценка на проектните критерии за приоритизиране на пътища от РПМ за ремонт. Важно значение в тази връзка има доказаните от докторанта ползи от неговото приложение на национално ниво.*

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторант Дина Цоневска има шест публикации във връзка с изследването по темата на дисертационния труд. Две от тях са в съавторство. Те са разработени задълбочено и са пряко свързани с темата на дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

В автореферата е определена актуалността на разглежданите проблеми във връзка с изследването. Конкретно са изяснени обекта, предмета, основната цел и задачи на проучването. Определени са изследователската теза, както и използваните методи на проучването.

7. Критични въпроси, бележки и препоръки

При предходни обсъждания съм отправяла критични бележки, които бяха отразени от докторант Дина Цоневска по целесъобразност.

Бих препоръчала участието ѝ в научноизследователски проекти в изследваната от нея област.

8. Заключение

*Вследствие на обстояния анализ изразявам положителното си решение относно представения за защита дисертационен труд. По мое мнение той е разработен на високо научно ниво и отговаря на критериите на Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и на Правилника за провеждането на конкурси за придобиването на научни степени и академични длъжности на УНСС. Във връзка с това предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен **“доктор“** на Дина Цоневска в професионално направление 3.8. “Икономика“, научна специалност “Икономика и управление /транспорт/“.*

София, 27.11.2022 г.

Автор на становище:
/проф. д-р Виолета Мутафчиева/

OPINION

*By: Prof. Dr. Violeta Lyudmilova Mutafchieva
University of National and World Economy
"Economics of Transport and Energy" Department
Scientific specialty "Economics and Management (Economics of
Transport)"*

***Regarding:** Dissertation work for awarding the educational and scientific degree of "**Doctor**" in higher education field 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional direction 3.8. Economics, scientific specialty "Economics and Management (Transport)"*

Author of the dissertation work: *Dina Stefanova Tsonevska*

Topic of the dissertation work: *"Economic Effectiveness of Incorporating a Road Management and Monitoring System in Bulgaria"*

Grounds for presenting the opinion: Participation as a member of the scientific jury for the defense of the dissertation work in accordance with Order № 1336/18.05.2022 by the Rector of the UNWE.

1. Information about the Author of the Dissertation

PhD candidate Dina Tsonevska has studied *scientific specialty "Economics and Management (Transport)"* as part of the doctoral program of the *"Economics of Transport and Energy" department, "Economics of Infrastructure" faculty*, UNWE as a full-time student during the 02.04.2019-02.04.2022 period in accordance with Order № 1025/19.04.2019 by the Rector of the UNWE. She has been granted the right to defense with Order № 3043/10.11.2022 by the Rector of the UNWE, as well as a one-year extension of her doctoral studies as of 02.04.2022 in accordance with Order № 753/24.03.2022 by the Vice-Rector for Research and International Affairs.

2. General Characteristics of the Presented Dissertation Work

The total volume of the dissertation work is 203 pages. It includes an introduction, a presentation comprised of three chapters and a conclusion. The work is structured well, maintaining the necessary logical connection between the individual parts of the presentation. The literary sources – 94 in total – have been compiled into a list. 34 of said sources are in Cyrillic and 19 – in English. 23 normative acts and 18 strategic documents have been utilized.

The subject of the dissertation work is particularly topical due to the necessity to substantiate the primary ways and means of increasing the effectiveness of the road management and monitoring system in Bulgaria. This is particularly important with regard to achieving maximum public benefits from introducing a system for prioritization of infrastructure projects in the studied field.

The research thesis which the PhD candidate will be defending is defined in the introduction. Four research hypotheses have been indicated as well. The research's goal, objectives, object and subject have been formulated. The specific research methods, as well as the primary potential users of the results have been determined.

The nature and basic concepts concerning the effectiveness of incorporating a road management system in Bulgaria are defined in the first chapter of the presentation. In that regard, definitions have been given to the terms infrastructure, transport infrastructure and intelligent transport systems. Road safety systems, as well as the good practices for their management, have been characterized. The nature of economic effectiveness has been defined through the implementation of methods and approaches for prioritizing infrastructure sites for rehabilitation and maintenance when it comes to creating a road management system in Bulgaria.

Of particular importance in this chapter is the implementation of a methodology for evaluation and allocation of infrastructure expenses, as well as approaches for economic assessment of alternative strategies for designing roads as part of the system for their management. Methods and approaches for evaluating economic effectiveness related to the development of the transport infrastructure have been defined.

The second chapter provides a detailed analysis of the state of Bulgaria's road infrastructure. In that regard, the institutional framework for the development of the road infrastructure has been examined, and the state of the Republic's road network has been given a detailed characteristic. The database for incorporating a system that manages the Republic's roads has been

identified. The indicators and criteria for prioritizing sites that require repairs through a road management system have been analyzed thoroughly.

The third chapter defines an approach for prioritizing roads that require repairs and rehabilitation and using the road management system. Of particular importance in this chapter is the development and approbation of a specific model for increasing the economic effectiveness of incorporating a road management system in Bulgaria.

The research in the dissertation work is summarized in the conclusion, and specific inferences are made.

3. Evaluation of the Obtained Scientific and Scientific-and-Applied Results

In her scientific research PhD candidate Dina Tsonevska puts an emphasis on important and topical problems which involve increasing the economic effectiveness of incorporating a road management and monitoring system in Bulgaria.

The main scientific and scientific-and-applied results in the dissertation work can be summarized thusly:

- The overall research in the dissertation work, which can be implemented in the field of road management activity carried out by the respective institutional organizations, holds a lot of significance as a scientific result.
- The conducted research would be useful in relation to the activity of the "Road Infrastructure" Agency from the perspective of managing and monitoring roads in Bulgaria.

4. Evaluation of the Obtained Scientific and Scientific-and-Applied Contributions

Scientific and Theoretical Contributions:

- The scientific literature in the studied field has been researched thoroughly.
- The practice of incorporating a system for managing and monitoring roads in Bulgaria has been analyzed.

Theoretical and Applied Contributions:

- Specific indicators for studying the management and motoring of roads from the Republic's road network have been defined.
- A model for qualitative evaluation of criteria and indicators for prioritizing sites from the Republic's road infrastructure that require repairs

has been developed and approbation of the implemented model has been presented.

Practical and Applied Contributions:

- *The author has defined an approach for evaluating sites and segments from the Republic's road network that require repairs and rehabilitation.*
- *The obtained results serve as a basis to substantiate the necessity to incorporate a system for managing and monitoring roads in the Republic of Bulgaria which is based on a model for qualitative evaluation of the project criteria for prioritizing roads from the Republic's road network that require repairs. Of particular importance in that regard are the benefits of its implementation on a national level which have been proven by the PhD candidate.*

5. Evaluation of the Publications on the Dissertation

PhD candidate Dina Tsonevska has six publications related to the research pertaining to the subject of the dissertation work. Two of said publications are in joint authorship. They are thoroughly developed and are directly connected to the subject of the dissertation work.

6. Evaluation of the Synopsis

The topicality of the problems studied in relation to the research is defined in the synopsis. The object, subject, main goal and objectives of the research are specifically clarified. The research thesis and the utilized research methods are defined.

7. Critical Questions, Notes and Recommendations

The critical notes that I have brought up in previous discussions have been reflected by PhD candidate Dina Tsonevska where appropriate.

I would recommend that she participate in research projects in the field that she has studied.

8. Conclusion

*As a result of the thorough analysis, I express my positive verdict regarding the dissertation work presented for defense. In my opinion, it has been developed at a high scientific level and is consistent with the criteria of the Law for the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, as well as the UNWE's Regulations for Conducting Competitions for Acquisition of Scientific Degrees and Academic Positions. In that regard, I propose that the esteemed members of the Scientific Jury award the educational and scientific degree of "**Doctor**" to Dina Tsonevska in professional direction 3.8. "Economics", scientific specialty "Economics and Management /Transport/".*

Sofia, 27.11.2022

Author:
/Prof. Dr. Violeta Mutafchieva/